

b) L'augment del rendiment dels cursos en la mesura que les vacants generades per l'abandonament són reocupades més ràpidament que en els cursos de 90h. Cada 45h hi ha renovació parcial d'alumnes de manera que es cobreixen totes les vacants. D'altra banda, hem constatat que, des de la perspectiva de l'alumne, és més satisfactori finalitzar ordenadament un curs que no pas abandonar-lo.

c) La generalització de les proves de col·locació, com a instrument de classificació dels alumnes, afavoreix l'homogeneïtzació dels grups d'aprenentatge des d'una doble perspectiva. D'una banda, en el sentit que cada alumne aprèn en cada moment allò que necessita (és a dir, s'ajusta més el currículum d'aprenentatge a les necessitats o prioritats individuals); des d'una perspectiva de grup, en el sentit que es garanteix un nivell de coneixements lingüístics semblant per a tots els membres del grup.

d) La diversificació de nivells contribueix a l'homogeneïtzació de les necessitats formatives dels alumnes de cada grup, és a dir, es precisen més les necessitats i, doncs, els objectius d'aprenentatge. Per contra, en grups reduïts la diversificació de l'oferta fa perdre possibilitats organitzatives.

És, precisament, en aquest sentit, que estem treballant l'orientació de futur: com a complement-suport d'una oferta de cursos àmplia i diversa, veure quines són les modalitats d'aprenentatge més individualitzat que poden generalitzar per tal que cada aprenent aprengui, de la millor manera, allò que necessita.



Els mòduls a classe: mostra de materials

Didàctica

Quan els professors disposem d'un programa de llengua per a les nostres classes sabem que hem de transformar aquella relació d'objectius i continguts en una eina de treball que sigui útil perquè els aprenentatges que s'hi relacionen puguin ser assolits en profunditat pels destinataris dels cursos.

Això vol dir que cada professor, abans de començar el curs —o bé quan aquest ja s'ha iniciat, però al més aviat possible—, haurà de definir el perfil general dels aprenents, producte de les característiques individuals que formen cada grup. Aquest perfil haurà d'indicar, entre altres qüestions, el nivell cultural, l'hàbit d'estudi, els interessos i les necessitats dels aprenents per tal que els aprenentatges siguin coherents amb el temps de què es disposa.

De fet, la programació modular que ens ocupa ja ens situa els aprenentatges que l'alumne haurà d'assolir en una organització i en un temps. Només caldrà que el professor adapti el grau d'aprofundiment d'aquests aprenentatges a les necessitats generals del grup i, per tant, el temps que hi haurà de destinar.

Autores

Núria Benito
Rosa Ruiz

Programació
Unitat 1. La nota
(mòdul 1)

Us presentem una proposta de programació adaptada a dos tipus de destinataris (grups A i B) que es va experimentar durant les sessions de formació permanent que es van realitzar el juny de 1994 a professors del Consorci, els quals havien d'adoptar aquesta modalitat de programació als seus propers cursos.

Comentarem a continuació la part del treball on es pot observar de quina manera incideixen les característiques del grup a l'hora d'aplicar la programació que ens ocupa.

Objectiu general

- Saber redactar notes adequades al grau de formalitat exigida per la situació comunicativa i amb la precisió lingüística pròpia d'aquest tipus de text.

Objectius específics

- Reconèixer i comprendre les característiques de les notes pel que fa a l'estructura i a la funció lingüística.
- Saber formular adequadament la intenció comunicativa.
- Comprendre que la correcció dels textos orals i escrits depèn del domini i de

Grup A

Catalanoparlants entre 30 i 50 anys
 Nivell cultural mitjà-alt
 Desconeixement del codi escrit i domini suficient del codi oral
 Capacitat suficient per estructurar textos coherents
 Interessats a obtenir el certificat de la Junta Permanent de Català

Objectiu general

Saber redactar notes de caràcter familiar i mitjanament formals adequades al grau de formalitat exigida per la situació comunicativa i amb la precisió lingüística pròpia d'aquest tipus de text. Comprendre que la correcció dels textos orals i escrits no depèn només del domini i de l'aplicació de les regles gramaticals sinó també de la coherència del discurs i de l'adequació a la situació comunicativa.

Objectius específics

- Comprendre la característica de les notes pel que fa a l'estructura i a la funció lingüística que tenen.
- Assegurar l'adequació de la intenció comunicativa en aquest tipus de text.
- Reconèixer i comprendre les normes que incideixen en l'ortografia en relació amb la fonètica dels sons.

Continguts

	<i>Temps</i>
<i>Adequació</i> El grau de formalitat segons la relació entre l'emissor i el receptor. La formulació de la intenció comunicativa: informar algú d'un imprevist, etc.	1 h
<i>Coherència, estructura, cohesió</i> L'estructura de la nota. L'oració: concepte i components. L'estructura de l'oració: subjecte i predicat. Morfologia dels adjectius demostratius i possessius. L'expressivitat del llenguatge: locucions i frases fetes. El punt i a part i el punt i seguit.	3 h
<i>Fonètica i ortografia</i> El concepte de síl·laba. La distinció entre síl·laba tònica i síl·laba àtona. La distinció entre so i grafia. Els diftongs i els hiats, concepte i pronunciació adequades.	3 h

l'aplicació de les regles gramaticals, de la coherència del discurs i de l'adequació a la situació comunicativa.

Objectiu sociolingüístic

- Valorar la competència lingüística pròpia i la capacitat d'autoaprenentatge fora de l'àmbit estricte de la classe.

Continguts

Adequació

- El grau de formalitat segons la relació entre l'emissor i el receptor.
- La formulació de la intenció comunicativa: informar algú d'un imprevist, donar una instrucció, etc.

Coherència i cohesió

- L'estructura de la nota.
- L'oració: concepte i components.
- Estructura de l'oració: subjecte (grup nominal) i predicat (grup verbal).
- L'adjectiu: concepte i classificació.
- Concepte dels adjectius demostratius i possessius.

Grup B

Catalanoparlants entre 30 i 50 anys (alguns provinents del castellà)

Nivell cultural mitjà

Desconeixement del codi escrit amb algunes mancances de correcció i fluïdesa en el codi oral

Certa deficiència a l'hora d'elaborar textos coherents

Objectiu general

Saber redactar notes de caràcter familiar adequades al grau de formalitat exigida per la situació comunicativa i amb la precisió lingüística pròpia d'aquest tipus de text.

Comprendre que la correcció dels textos orals i escrits no depèn només del domini i de l'aplicació de les regles gramaticals sinó també de la coherència del discurs i de l'adequació a la situació comunicativa.

Objectius específics

- Reconèixer i comprendre la característica de les notes pel que fa a l'estructura i a la funció lingüística que tenen.
- Saber formular adequadament la intenció comunicativa en una nota de caràcter familiar.
- Reconèixer i comprendre les normes que incideixen en l'ortografia en relació amb la fonètica dels sons.

Continguts

Temps

Adequació

2 h

El grau de formalitat segons la relació entre l'emissor i el receptor.
La formulació de la intenció comunicativa: informar algú d'un imprevist, donar una instrucció, etc.

Coherència, estructura i cohesió

3 h

L'estructura de la nota.
L'oració: concepte i components.
L'estructura de l'oració: subjecte i predicat.
Morfologia dels adjectius demostratius i possessius.
El punt i a part i el punt i seguit.

Fonètica i ortografia

3 h

El concepte de síl·laba. La distinció entre síl·laba tònica i síl·laba àtona.
La distinció entre so i grafia.
Els diftongs i els hiats, concepte i pronunciació adequades.

- Morfologia (gènere i nombre) dels adjectius demostratius i possessius.
- El punt i a part i el punt i seguit.
- L'expressivitat del llenguatge: locucions i perífrasis més usuals.
- Concepte i classificació de l'adverbi.
- Adverbis de lloc i de temps i locucions prepositives temporals i locals més usuals.

Marc sociolingüístic

- Concepte de comunitat lingüística i llengua nacional.
- El domini lingüístic: nombre de parlants, territori, estats.
- L'oficialitat del català.

Observacions

Ens ha semblat més il·lustratiu presentar una mostra d'aplicació en què els perfils dels aprenents dels dos grups no són exageradament diferents.

Per una banda, perquè són dos perfils molt usuals en les classes de català per a adults i, per l'altra, perquè els aprenentatges són pràcticament els mateixos encara que les característiques diferencials obliguen a matisar el tractament de cada un, tant pel que fa al punt de partida com pel temps que s'hi dedica.

Passem a fer un comentari de cada apartat de les dues programacions.

Objectius generals

Els objectius generals han estat lleugerament modificats en el grup A. És a dir, el text que hauran de produir és el mateix, però el nivell de formació textual d'aquest grup ha permès tractar la nota des d'un grau de complexitat més alt i, per tant, a més de notes de caràcter familiar, es tractaran també aquelles que es poden produir en contextos més formals, per exemple les de caràcter laboral.

Objectius específics

Els objectius específics són els mateixos per a ambdós grups amb la diferència que en el grup A només s'assegura l'aplicació dels aprenentatges referits a l'adequació del text i a l'estructura de la nota, i en el grup B cal començar pel reconeixement i la comprensió fins a arribar a l'aplicació.

Els objectius de sociolingüística no s'han inclòs en aquesta programació amb la finalitat que cada professor se'ls organitzi convenientment.

Continguts

Condicionats pel que s'ha dit en els dos apartats anteriors, s'han eliminat en el grup B dos aprenentatges (concretament l'expressivitat del llenguatge: locucions i perífrasis, i els diftongs i els hiats), els quals es podran tractar al llarg de l'aplicació de tot el mòdul 1.

Temporalització

Pel que fa al temps que es dedicarà a l'aprenentatge de cada contingut, probablement —i així ho hem fet constar a l'esquema referit—, en el grup A s'invertirà més temps a tractar els aspectes gramaticals i no caldrà insistir tant en els aspectes textuais pel fet que els alumnes ja tenen adquirida la capacitat d'elaborar notes coherents i perquè assoleixin el propòsit comunicatiu.

En canvi, al grup B hauré de dedicar més atenció i, per tant, més temps als apartats d'adequació i d'estructura de la nota.

Els objectius operatius i les activitats conseqüents hauran de respondre a totes les consideracions anteriors.

A continuació, posem alguns exemples d'activitats centrades a treballar els aspectes d'adequació del text (grau de formalitat i intencionalitat).

Us presentem a continuació una mostra d'activitats textuais centrades en la producció de la nota que el professor hauria d'adaptar segons les necessitats dels alumnes.

Mostra d'activitats
Unitat 1. La nota

Exercici 1

Llegiu les notes següents i d'acord amb els elements que s'indiquen al requadre feu una creu a les caselles corresponents. Fixeu-vos amb l'exemple de la nota A.

Estructura de la nota. Elements

Salutació	a	b	c	d	e	f
Explicació de la situació imprevista	x					
Intenció/Finalitat						
donar instruccions	x					
informar	x					
expressar sentiments	-					
Comiat	x					
Data	-					

Notes

a) *Pepa i Nuri,*

És molt important que aquesta tarda sigueu a casa; han de venir a arreglar el telèfon.

Fins ara!

Maria

d) *Berta,*

He collit unes flors per a tu i em sento com elles. És com si algú em posés en un gerro i es pensés que sóc un tros de jardí.

Eudald

b) *Rosa,*

Aquesta tarda he demanat festa. He de portar el nen al metge. Recorda que hi ha reunió de secció a les 5.30.

Avisa amb temps a tots els que hi han d'assistir.

Miquel

e) *Joan,*

Per molts anys! Tu vinga anar-me al darrere, però no m'atraparàs mai. Ei, en això dels anys! Aquí tens un llibre que em penso que t'agradarà.

T'estimo, germanet! (No te'n riguis.)

Mercè

c) *Senyor Capdevila,*

Han trucat de la casa Estivill i Roca. Volen parlar amb vostè tan aviat com pugui. Es tracta de la comanda d'ordinadors.

18-9-94 (11 h)

Helena

f) *Gemma,*

Has de ser aquest vespre a les nou al restaurant del Josep.

Andreu

Exercici 2

Tenint en compte l'exercici anterior, traslladeu la lletra de cada nota a la columna corresponent.

Notes en què apareixen elements bàsics (salutació, intenció, comiat)

Notes en què apareixen a més els altres elements complementaris

Exercici 3

Poseu una creu a les columnes corresponents segons cregueu que cada una de les afirmacions següents és V (veritable) o F (falsa):

	V	F
a) Les dues intencions més freqüents de les notes són informar i donar instruccions.		
b) Les notes no serveixen per expressar sentiments ni per establir contacte amb les persones.		
c) El tipus de relació que hi ha entre la persona que escriu i la que rep la nota determina que el llenguatge sigui més o menys formal.		
d) El grau de confiança que hi ha entre les persones permet que el llenguatge que s'usa sigui més lliure (menys encarcerat) i que l'estructura no es ceneixi tant als elements establerts.		
e) Les notes de caràcter formal permeten prescindir d'alguns dels elements bàsics que conformen l'estructura de la nota.		

Exercici 4

Ompliu els buits amb les paraules adients, relacionades a continuació: *formalitat, curt, donar instruccions, concís, informar, clar*.

La nota és un text _____. El missatge ha de ser _____ i _____.

Les finalitats bàsiques d'una nota són: _____ i _____.

El grau de confiança que hi ha entre l'emissor i el receptor condiciona la _____ del text.

Exercici 5

Tenint en compte la situació descrita a continuació, analitzeu cada una de les notes següents i decidiu si són adequades d'acord amb la intenció comunicativa i amb el grau de formalitat que s'exigeix. Feu-ho constar a sota de cada nota.

Un noi dina habitualment sol a casa i cada dia quan torna de l'institut troba una nota que li diu què ha de menjar per dinar.

Exemple:

*Benvolgut Àlex,
Tal com et vaig comunicar ahir, no podré ser a casa a l'hora de fer el dinar. És per això que considero convenient que t'esperis que jo torni.
Afectuosament,*

Intenció comunicativa: No s'acompleix (no especifica què ha de menjar).

Grau de formalitat: Inadequat (no és l'adequat entre una mare i un fill. Fa servir un llenguatge massa formal).

La teva mare

a) Àlex,
No t'he pogut preparar res. A la nevera hi ha bistecs i a l'armari, pasta. Bon profit!

Intenció comunicativa: _____

Grau de formalitat: _____

b) Àlex,
No he pogut preparar-te res per dinar; em sap molt de greu, però te l'hauràs de fer tu. Espero que ho compreguis. He anat molt de bòlit, però no pateixis, no tornarà a passar. Perdona'm.
Petonets.

Intenció comunicativa: _____

Grau de formalitat: _____

c) Estimat fill,
Atès que nombroses ocupacions han reclamat la meua atenció, m'ha estat del tot impossible elaborar el menú del migdia. Per tal de poder-te alimentar, cal que segueixis fil per randa les instruccions adjuntes:

- posa una olla al foc amb aigua calenta
- treu un bistec de la nevera i sala'l
- posa una planxa al foc perquè s'escalfi
- quan bulli l'aigua, introdueix-hi 100 grams del tipus de pasta que et sembli millor
- al cap de quatre minuts, cou el bistec a la planxa i amaneix-lo amb oli cru
- quan la pasta faci set minuts que bull, ja la pots colar

Desitjo que el dinar sigui del teu gust i confio que sabràs disculpar les molèsties
Atentament,

Intenció comunicativa: _____

Grau de formalitat: _____

Exercici 6

Aquesta és la nota que l'Aureli ha trobat a sobre de la taula. Escriviu al costat la nota per a la professora de la Berta explicant el motiu de l'absència a classe.

Aureli,

Digues a ton pare que no cal que vagi a buscar la Berta a l'escola aquest vespre perquè aquesta tarda l'haig de portar al metge. (Té cagarines.) Quan tu vagis a buscar-la aquest migdia dóna a la seva professora la nota que he escrit per a ella (és a sobre l'escriptori).

Senyoreta Marina,

La mare

Maria Canals

Exercici 7

El cap d'una empresa demana al seu secretari (amic de tota la vida) que segueixi les passes del caixer el qual, cada matí, a la mateixa hora, surt de l'empresa i no hi torna fins al cap de molta estona.

El secretari, la setmana següent, redacta aquesta nota:

Capdevila,

Et detallo a continuació, fil per randa, tot el que fa el caixer des que surt a les 11 h i arriba a les 14 h.

- 1. Baixa al pàrquing i agafa el teu cotxe.*
 - 2. Va a buscar la teva dona a casa teva i la porta a la teva segona residència.*
 - 3. S'estan allí al voltant d'una hora i mitja.*
 - 4. Agafa altra vegada el teu cotxe i deixa la teva dona a casa teva.*
 - 5. Torna al pàrquing i hi deixa el teu cotxe.*
- Sento molt donar-te aquestes males notícies.*

Jordi

Moments abans de deixar la nota recorda que tots els documents d'ordre interior han de ser redactats utilitzant el tractament de vostè i, per tant, refà la nota.

El senyor Capdevila, en rebre la nota, va dir al seu amic: «Home, Jordi, ets un xic exagerat, no? Haurien estat males notícies si s'hagués tractat de la meva dona!» I va somriure tot content.

Com us expliqueu la reacció del senyor Capdevila?

Refeu la nota tot utilitzant el tractament corresponent segons el grau de formalitat que s'exigeix en aquesta empresa per als documents escrits i entenedreu aquesta reacció.

Senyor Capdevila,

A continuació li detallo, fil per randa, _____

Sento molt donar-li aquestes males notícies,

Jordi Estefanell

Aquesta és la nota que va lliurar en Jordi Estefanell al senyor Capdevila.

